

AVTORJI IN KNJIGE

Vili Stegu – pesnik, mislec in prevajalec

Izpovedovalec tragičnega paradoksa življenja – s temi besedami je mogoče označiti bistvo pesniške izpovedi in meditativne misli Vilija Steguja. Hkrati je mogoče s to označitvijo zajeti tudi njegovo življenjsko usodo in njen smisel. Vili Stegu je izpovedoval tragični paradoks življenja celovito in presežno. To pomeni, da je skozi stisko in bolečino odkril, doživel in uresničil smisel svojega bivanja. S takšno

izpovedjo je dal tudi najprepričljivejši odgovor na eksistencialistično poezijo in filozofijo nič, ki je obvladovala sočasno slovensko kulturno zavest. To mesto in vlogo pa bo treba njegovi poeziji in misli šele priznati. Iz anonimnosti ga moramo dvigniti v našo kulturno zavest. Odmeriti mu je treba prostor in ovrednotiti njegov prispevek k naši sodobni kulturi. Tudi v tem je svojevrstno dejstvo tragičnega paradoksa, da ga slovenska javnost mora odkriti šele po njegovi smrti. – A v tem se razkriva neka stalnica v slovenski kulturni zgodovini. Podobno se je dogodilo neštetim tvorcem slovenskega duha, tudi njegovemu rojaku Dragotinu Ketteju. Doslej je bil Vili Stegu poznan predvsem v krogu bralcev revije '2000', kjer je največ objavljaj in jo sooblikoval. Ta esej ga skuša umestiti v zavest vseslovenske kulturne javnosti. Ko pa bo pred nami njegova pesniška ostalina natisnjena v knjigi in bo priobčen vsaj izbor njegovih meditativnih premišljanj ter esejev, se bo neposredno umestil v naš kulturni spomin.

*

Na prvi pogled je Stegujevo delo videti fragmentarno, kot nekakšen torzo. Zaradi razmeroma kratkega življenja in usode zdomca ni zmožal napisati in prevesti tega, kar je zasnoval. In še pomislil ni na zaokrožitev svojega opusa v celovitost; to je mogoče le tistim ustvarjalcem, ki dočakajo starost in se še zmorejo ozreti na svoje delo ter ga ovrednotiti. Toda Vili Stegu je že po svoji naravi živel izrazito impresivno, od trenutka navdahnjen in določen, nekako razdrobljeno in naglo, kakor na poti. Živel je prav z zavestjo minljivosti in s slutnjo smrti. In takšno občutenje življenja je bistveno določilo njegovo ustvarjalnost. Da bi ga prav razumeli, si priključimo v spomin njegovo življenjsko pot.

Rodil se je na Premu sredi vojne vihre 1943. leta. Oče interniranec se po vrnitvi iz Dachaua otepa z boleznijo in trdim kmečkim delom. Ta kruta stvarnost in spremljajoča miloba materine ljubezni ter očarljive domače pokrajine se vtisneta v otroško zavest kot temeljna matrica Vilijevega spoznanja. Svet mu je že od detinstva razklan na bipolarno razpetost, na nezdržljive, a tudi neodtujljive skrajnosti neke celote, ki je bolj slutnja in hrepenenje kot pa resnica bivanja. V svojih pesmih je povelečeval tako očetovo muko kot materino milobo, tako okrutnost življenja kot opojnost in

varnost domačije. O tem spregovori v pesmih: Prva brazda, Spomini na očeta, Materi, Kmetova pesem, Vrnitev, Brkinski materi, Romanca o čakanju. In prav v teh spominih na detinstvo se mu z vso silo razpre bivanjski razkol tako dokončno, da določa osnovno nit njegove pesniške izpovedi in njegove življenjske usode ter s tem tudi meditativne misli. Tega ontičnega razcepa ni mogel preseirati drugače kot s sanjanjem neke višje poetične resničnosti. Tako je dal svoji nameravani pesniški zbirki pomenljiv naslov: Ugašajoče sanje in ji za motto zapisal naslednje verze:

Sanje so moja usoda
 sanje
 gole in resnične
 kot cesta pred mano ...
 Kako jih bom spravil
 v vazo na mizi
 ne vem

S tem krikom (1. kitica), izpetim z močjo Garcia Lorce, ki mu je bil pesniški vzor, označuje Vili svoj temeljni odnos do življenja – kot popotovanje po realiteti z zavestjo o njeni goli resničnosti, ki pa jo ožarja neka globlja zavest o resnici biti. Tako se mu njegovo življenjsko popotovanje kaže kot sanje. Njegov tragični paradoks izvira iz stiske, kako to sanjsko luč ujeti in jo obdržati v stvarnosti vsakdanjika. To stisko izrazi prav s kocbekovskim poetičnim izrazom, ki ga označujemo s pojmom nova stvarnost. (2. kitica). – Dvomeča odprtost tako za prepade duha kot za izzive življenja mu predstavlja drugo določilnico njegove pesniške in filozofske izpovedi.

Življenje mu ni potekalo v dogodkih, na zunaj razburljivih, pač pa med usodnimi duševnimi pretresi. Do konca gimnazije (maturiral je v Postojni 1962) živi še doma, nato odide v zavetje ljubljanskega bogoslovja. Prvi resni pretres predstavlja za njegovo občutljivo naturo vojaščina, ki jo služi od '65.–'66. leta. Tu doživi svojevrstni duševni zlom, ki ga zapečati z žalobnimi in skorajda brezizhodnimi občutenji življenja. V semeniških letih se že razvije v zrelo pesniško osebnost. Svoje pesmi pa lahko objavlja le v semeniškem literarnem glasilu Brazde. Kot novomašnik soustanovi s prijatelji leta '69 revijo '2000', ki postane osrednje torišče njegovega ustvarjalnega dela. Tu se uveljavi kot pesnik, prevajalec in esejist. Službuje kot kaplan v Solkanu pri Gorici. Nato pa v njegovi naravi neprimernem okolju kot župnik na Vojskem nad Idrijo. Nad nerazumevanjem predstojnikov, ki ne kažejo nobenega posluha za njegovo ustvarjalno potenco in občutljivo naravo, se ne pritožuje. Rad ima svoje vernike in njihov svet. A to so leta stagniranja. Tudi revija '2000' je bila med leti '73–'77 ukinjena in krog sodelavcev razbit. To so mučna leta tako imenovane stalinistične kulturne revolucije na Slovenskem. Nerazumevanje predstojnikov, kulturniška osamljenost in izoliranost ter zakulisni politični pritiski poženejo Vilija v zdomstvo. Leta '75 odide za izseljeniškega duhovnika v Ingolstadt v ZR Nemčijo. Tu deluje do svoje smrti '89. leta. Beg v tujino, beg, ki je bil značilna reakcija njegovega odzivanja na brutalnost okolja, beg vase, v svojo ustvarjalnost, še bolj pa v nemoč ustvarjanja, beg v medčloveško izoliranost in končno beg v zdomstvo, ga le potrdijo v občutenju nepremagljivega tujinstva – kot temeljne bivanjske kategorije.

Prva leta življenja v Nemčiji mu odprejo duhovna obzorja, veliko

študira, odkriva sorodne mislece in ustvarjalce. Ta spoznanja prinaša v slovenski prostor. Prevaja in piše eseje o pomembnih evropskih mislecih, predvsem personalistične orientacije. A pesniška beseda mu vse bolj zamira. Oklepa se rešilne misli o kulturnem posredništvu. A s to željo le prikriva bolečino spoznanja, da ga tujina izsesava zavratno, da mu jemlje besedo, ki mu je edina mogla nuditi sok življenja, se pravi mu dajati najglobji smisel njegovega bivanja. Po letu 1985, ko izda v založbi revije '2000' prevod izbora iz spisov Simone Weil, svoje najljubše in svojim nazorom najbližje filozofinje (personalizma), skorajda utihne. Pogloblja se v duhovna obzorja očetov evropskega personalizma: Romana Guardinija (predstavi ga v reviji '2000' ob 100-letnici rojstva '87. leta). Piše o Blaisu Pascalu. Pripravi izbor del E. Mouniera – Kocbekovega filozofskega vzornika, in končno obstane ob Zvezdi odrešenja judovskega filozofa Rosenzweiga – kot ob življenjskem razodetju najgloblje resnice o človeku ter njegovem razmerju do Boga lastne vere. Ta vprašanja, ki so ga najglobje določala v vsem njegovem iskanju in domišljanju, so ob tem mislecu dozorela v pomiritev njegovega razdvojenega duha. Bivanje se mu je zaokrožilo v celovitost nezdružljivih in hkrati nerazdružljivih razpetosti. S to vizijo in spoznanjem je dozorel do svoje življenjske dopolnitve v smrti. In ta smrt se je izpolnila tako, kot jo je videl v pesniški slutnji:

'Umiral sem sam
ob vodi
med nebom in zemljo
pod razgreto streho popoldneva

(Ob pol petih)

Njegovo življenjsko popotovanje je bilo umiranje ob vodi, ki je simbol življenja, umiranje v samoti in obpotju torej. Umiranje v razpetosti med nezdružljivimi poli bivanja, ki jih simbolizirata nebo in zemlja kot svoja antipola. In pod streho popoldneva, ko se življenjski dan nagne v drugo polovico svojega trajanja in so življenjske sile na višku. Toda pod razgreto streho življenja duša pesnika plahuta, ker hoče onkraj v vsejpolnitev.

*

Vilija Steguja sem označil kot pesnika, misleca in prevajalca. To njegovo ustvarjalno delo mi je mogoče v tem prikazu ovrednotiti in okarakterizirati le skicozno. Naj se torej najprej pomudim ob njegovem prevajalskem in esejističnem delu. Večino teh spisov in prevodov je objavil v reviji '2000'. In priznati je treba, da je bila njegova zasluga, če je ta revija skozi 20 let svojega obstoja prinašala v slovenski kulturni prostor sodobno evropsko misel in ga oplajala s svežino in izzivi drugačne miselne orientacije, kot tedaj veljavne in obvladujoče slovenska duhovna obzorja. Revija '2000' se je že v izhodišču naslonila na tisto duhovno orientacijo, ki je predvsem v predvojnem slovenskem kulturnem življenju, v Evropi pa v povojnem še izraziteje, predstavljala korektiv tedaj uveljavljenim filozofijam; marksizmu in eksistencializmu. To filozofsko usmeritev označujemo s pojmom personalizem. Že sama beseda pove, da gre za mišljenje, ki postavlja človeka kot osebo v središče bivanja. Da postavlja človeka kot dejanskost pred kategorije družbe, kolektiva in države v nasprotju do marksizma. In da pojmuje

človeka kot osebo, se pravi v vsej njegovi celovitosti, ki se razodeva v bipolarnih dvojicah (telo : duh, upanje : obup, vest : nagon, podzavest : zavest, končno : neskončno, nemoč : moč, grešnost in odrešenost). In pojmuje človekovo bivanje kot položeno v to medsebojno napetostno soodvisnost, ki jo človeško bitje presega v smeri vse polnejše osmislitve svoje usode. Torej pojmuje človeka, bistveno celoviteje in predvsem odrešujoče, v nasprotju s tem kakor ga razume eksistencializem, ki zvaja človeka na bitje za smrt in njegovo bivanje reducira na stisko, obup in življenja gnus. To orientacijo je v slovenskem prostoru uveljavilo več ustvarjalcev izrazito krščanske provenienčne. Predvsem: Edvard Kocbek, pesnik in esejist, antropolog in psiholog Anton Trstenjak ter dramatik Ivan Mrak. Na njihovo misel se torej navezuje personalistična orientacija revije '2000'.

A takšno duhovno usmeritev ni pogojeval le izziv časa, se pravi slovenski duhovni prostor in krščanska orientiranost ustanoviteljev revije. Bila je tudi izraz njihove duhovne dozorelosti. Če se ozrem na Vilija Steguja, ugotavljam, da je še razmeroma zgodaj, že v prispevkih za prvo številko revije '2000', leta '69 izpričal duhovno in filozofsko zrelost. V kritiki Kerševanovega razumevanja religije, ki je takrat veljalo za vrhunski dosežek slovenske marksistične misli, izpoveduje svoj nazor prav v programskem smislu, kot personalističen manifest gibanja '2000'.

Takole pravi: »Človek je kompleksna telesno – duhovna celota . . . kot tak vedno stoji med vero in nevero, na meji humanosti in nehumanosti, na meji med priznanjem in zanikanjem. Z drugimi besedami, človek je kot danost samo možnost; to možnost vsak posameznik izpolnjuje (ali ne izpolnjuje) s svojim neprestanim odločanjem . . . Kolikor je človek pred neprestanim odločanjem – to se pravi pred svojo osebno svobodno odločitvijo – toliko v tem trenutku postaja nekaj, kar absolutno presega strukturalno pogojenost, v tem trenutku postaja to njegova duhovna sfera in obenem sfera vere. Tu stojimo pred eksistencialnim pojmovanjem vere, kot neprestanega odločanja, kot vedno nove možnosti človekovega osvobojevanja. Prav ta akt preseganja, akt odločanja in iz njiju izhajajoče pojmovanje edino možne človekove svobode, pogojuje človekovo vero . . . Ta vera, očiščena vse uradne konfesionalne navlake . . . ne bo iskala apologije svojega obstoja, opravičila in utemeljila se bo že s samo svojo dejavno prisotnostjo.«

Ta odlomek iz Stegujevega razmišljanja osvetljuje ne le njegovo personalistično doumevanje človeka kot bipolarne danosti, ki se uresničuje kot bitje, razpeto med možnost in udejanjenost svojega bivanja. Razkriva tudi osnovno zavzetost njegovega vprašujočega duha, ki svoj osrednji moralni napor usmerja na vprašanja vere. Torej na za takratne razmere tisto družbenopolitično najbolj sporno orientiranost človekove zavesti, a dejansko najglobljo človekovo duhovno razsežnost, ki opredeljuje posamičnega človeka v tako ali drugačno bivanjsko usojenost. Pristno vero pojmuje Stegu kot izraz osebnega osvobajanja od vpetosti v zamejujoče oblike obstoja, a tudi kot osvobajanje od konfesionalnih določilnic in pogojenosti. Taka drža ga je kot duhovnika že apriori postavljala v položaj oporečnika znotraj slovenske katoliške skupnosti, ki je ostala globoko ujeta v konfesionalne strukture. Zoper to duhovno ozkost in zablodo katoliške prakse je ostro nastopal. S tem je prihajal v spor s cerkveno inštitucijo. Ta konflikt ga je sicer pognal v tujino, toda prinesel mu je notranjo, duhovno svobodo. Aktualnost teh njegovih spoznanj pa naj ponazori še en navedek iz njegovega zapisa Kje smo (Premišljevanje o verski prenovi na Slovenskem, 2000, 6, 1973) »Ko je

Cerkev pri nas izgubila družbeno in kulturno vlogo, kakor si jo je sama predstavljala, je bila po eni strani prisiljena umakniti se skoraj le v obredne prostore; pobožno krščanstvo seveda ni moglo biti kos življenjskemu toku. Iz občutka ogroženosti smo se izčrpavali v jalovi apologetiki, in ob tem prezrli, da nas je zgodovina postavila pred nove naloge in nove možnosti. Prezrli smo, da položaj zahteva, naj temeljne krščanske vrednote na novo preverimo, če naj krščanstvo ostane zgodovinsko navzoče in dejavno... Osrednje vprašanje krščanstva in Cerkev na Slovenskem je vprašanje nove zgodovinske možnosti... Mi pa spet vse preveč zidamo kakor v preteklosti. Edina izbira je, da bi krščanstvo postalo zmožno duhovno prenoviti človeka in mu spet osmisлити bivanje.« Te njegove besede zvemo danes kot preroški poziv spričo pojavov, ko se Cerkev v sedanjih družbenih okoliščinah vse bolj vrača k politizaciji, zanemarja pa bistvo svojega poslanstva, ki je v duhovni prenovitvi človeka in v osmišljanju njegovega bivanja.

Takšna duhovna orientiranost je Stegujevo zanimanje usmerjala k sorodnim evropskim mislecem. Naj za ponazoritev njegove široke razgledanosti in njegove zakoreninjenosti v evropskih duhovnih obzorjih ter hkrati za ponazoritev obsežnega prevajalskega in esejističnega dela samo naštejemo mislece, ki jih je prevajal in o njih zapisal krajše ali daljše študije. Začel je že kot študent s prevodom odlomkov iz tedaj revolucionarnega Nizozemskega katekizma in z izborom iz pesnitve Prerok libanonskega pesnika Khalila Gibrana. Ta knjiga je poznejše, a v slabšem prevodu, kot je bil Stegujev, postala uspešnica duhovno meditativne poezije pri nas. Izšla je v več izdajah. Pozneje se je osredotočil na personalistično misel. Prevajal je začetnika francoskega personalizma Leona Bloya, nato pri nas najbolj znanega filozofa te smeri Emmanuela Mouniera (Za čas apokalipse), pa njegovega naslednika pri urejanju revije *Esprit* Jeana M. Dommenacha (Stanje evropske kulture). Ukvarjal se je z začetnikom eksistencialistične misli Soerenom Kierkegaardom (Šola krščanstva). Prvi je predstavil v slovenščini ruskega personalista Nikolaja Berdjajeva z esejem in prevodom iz znamenitega spisa *Smisel zgodovine* (Volja do življenja in volja do kulture). Pa protestantskega teologa demitologizacije Karla Bartha. Očaral ga je nemški protestantski teolog in mučenec nacističnega nasilja Dietrich Bonhoeffer, prevedel je izbor njegovih pisem iz zapora. Temeljito se je ukvarjal tudi z utemeljiteljem katoliškega personalizma in začetnikom mladinskega gibanja po I. svetovni vojni, ki je vplival tudi na vznik slovenskega križarskega gibanja – Romanom Guardinijem. Prevajal je njegovo temeljno delo *Svet in oseba*, a ga ni utegnil dokončati. Napisal pa je temeljit esej o njem pod naslovom *Religiozna izkušnja in vera*. Tudi v velikem španskem mislecu 20. stol. Miguelu de Unamunu je prepoznal sorodnega duha in ga zato predstavil prvi v našem prostoru. Prav posebno bližino pa je odkril v judovski duhovni in personalistični misli. Z esejem in prevodom spisa *Etika* in neskončno je opozoril na osrednjo osebnost sodobne personalistične misli – na Emmanuela Levinasa. Najintimnejši odnos je dobil do judovske kontemplativne filozofinje Simone Weil. Iz njenih spisov je pripravil izbor in ga skupaj s študijo Jeruzalem za atenskim obzidjem ali *strast po absolutnem* izdal v knjigi *duhovni nazor s pomenljivim naslovom, Trešpet in poslušnost*. Končno se je ustavil ob Stephanu Rosenzweigu, judovskem duhovnem mislecu, ki je svoje osrednje delo (*Zvezda odrešenja*) zasnoval in skiciral v strelskih jarkih solunske fronte med I. svetovno vojno. Ta revolucionar sodobne duhovne misli ga je s svojo preroško vizijo o krizi sodobne zahodne

družbe in njene zavesti ter z vizijo o možnem izhodu iz te krize morda najgloblje očaral. Gotovo pa mu je odprl uvid v temeljna duhovna vrašanja sodobnega človeka, ki so določala Stegujev moralni nazor in domet.

Sam izbor avtorjev in vsebina besedil, ki jih je prevajal, še bolj pa način, kako jih je razumeval, odkrivajo duhovno zavest in intelektualno širino Vilija Steguja. Predvsem pa je presenetljiva njegova izredna duhovna svoboda, nenavadna za katoliškega duhovnika. Pomen teh prevodov za slovenski prostor nam je očit že iz tega dejstva. Če pa upoštevamo, da je omenjene mislece povečini prvi predstavil Slovencem in dal tako posredno pobudo za poznejše temeljitejše in celovitejše predstavitve, je njegov prispevek toliko izjemnejši. Predstavlja namreč kljub fragmentarnosti bistveno dopolnitev slovenske duhovne in filozofske misli in preteklih dveh desetletjih. Ta njegov prispevek bo potrebno še ovrednotiti in ga predstaviti slovenski javnosti v posebni knjigi, ki bi zajela njegove eseje, zapise in meditacije. S tem prevajalskim in esejističnim delom je v reviji 2000 izoblikoval profil predstavljanja sodobne svetovne misli in tako bistveno prispeval k profilaciji ter umestitvi te revije v našo sodobno kulturo.

*

Tretji sklop Stegujevega opusa obsega njegovo poezijo. Morda je po njej še najbolj poznan. Gotovo pa predstavlja njegov najintimnejši izraz.

Vilijevo pesništvo je še povsem neovrednoteno. A da gre za razgledano in duhovno žlahtno pesniško naturo, govore že doslej navedena dejstva. Če je njegovo misel mogoče označiti za meditativno refleksijo, ki presega intelektualni napor z intuitivno bistvoglednostjo, potem je mogoče njegovo poezijo označiti kot izrazito duhovno in intuitivno izpoved. In kakor je treba priznati, da je po razgledanosti in zanimanju eden osrednjih razumnikov krščanske usmeritve v zadnjih dveh desetletjih na Slovenskem, je treba tudi priznati, da je njegova poezija najvišji umetniški dosežek kroga krščansko navdihnenih ustvarjalcev druge povojne generacije. Kot sem že omenil, se je njegova pesniška pot začela v literarnem krožku ljubljanskega semenišča, zbranem v šestdesetih letih okrog literarne revije Brazde. V pesnika je dozorel v krogu revije '2000'. Čeravno ni veliko objavljajl in tudi ne napisal, bo njegova pesniška zbirka, ko bo izšla, pokazala izrazito individualno in profilirano pesniško osebnost. Njegove pesniške vzore je iskati v španskem pesniku in eni osrednjih pesniških postav 20. stoletja v Garcii Lorci, nato v Kosovelu, in seveda v dveh pesnikih, ki sta uživala posebno študijsko obravnavo semeniškega literarnega krožka: Franceta Balantiča in Edvarda Kocbeka. Na profilacijo njegovega duhovnega obzorja in na njegov umetniški nazor pa je nesporno vplival dramatik in esejist Ivan Mrak, ki ga je imeti za duhovnega očeta revije '2000'.

Vilijevo pesništvo je mogoče tematsko razdeliti na več sklopov. Od meditativne avtorefleksije se njen lok razpne do čiste ljubezenske izpovedi, recimo, v čudoviti elegiji, ki vsebuje akrostih njegove mladostne ljubezni – NATAŠI. Od religiozne izpovedi se spušča v globino bivanjske izpostavljenosti. Vpesnjuje tradicionalne motive slovenskega lirskega izročila: od domačijske idile, motiva matere in očeta, do ljubezenske izpovedi, poseže pa tudi v povsem provokativno izpoved, recimo, v pesmi Smrt prostitutke. Najpogostejše je zavzet z brezpogojnim razgrebanjem svoje duše, in najgloblje ga vznemirja slutnja smrti. Ugašajoče sanje so bogato pesniško tkivo, pestro po vsebini in izrazu, bogato po izvirnosti svojega pesniškega jezika.

To je poezija, ki se je osvobodila tradicionalne pesniške govornice in posegla v marsičem na povsem nova področja moderne pesniške izpovedi. Je poezija eksistencialnega navdiha, a tudi kontemplativne meditacije v soočanju kreature s svojim Bogom. Ostaja pripeta na izročilo slovenske moderne lirike, ohranja izrazito slovenski melos in duhovno občutenje okrasja, a ob tem že posega po postmodernistični ubeseditvi in orientaciji. Kot taka bo Stegujeva pesem morala dobiti ustrezno mesto v sodobni slovenski liriki.

Denis Poniž je Stegujevo poezijo označil (v recenziji) takole: »Pred nami je lirika, ki bi ji, gledano v celoti, komajda našli vzporednice... Ugašajoče sanje je zbirka nemalokrat pretresljive, vseskozi pa poštene in iz globin srca napisane pesniške besede. Je pravzaprav redkost v času konstrukcij in variacij postmodernističnega esprija.«

Naj se za konec tega besedovanja ponovno vrnem na sam naslov pesniške zbirke, kakor ga je določil v rokopisu: Ugašajoče sanje – in skušam s to pesnikovo sintagmo zajeti pomen in namen njegovega pesništva. Če je pesniku življenje sen, ki ugaša, če se njegova usoda izraža v sanjah gole resničnosti, ki jo označuje pot kot simbol minljivosti in mimobežnosti življenja, tedaj so sanjski prebliski, ki so zajeti v izpovedi njegovih pesniških besedil – pesnikov poskus, s katerim to minljivo resničnost, njeno stisko in bolečino, brezup in upanje, hrepenenje in grozo, radost in strtost, odrešuje s soočenjem s sočloveškim svetom, s svojo dušo in s presežno skrivnostjo vse biti. Medsebojnost, ta ontološka zavezanost človeškega bitja drugemu, ki je sočlovek, a tudi Bog vere, je najgloblja duhovna izpoved Stegujeve poezije. V luči tega spoznanja mu postaja svet prostor posvečenega srečevanja s stvarmi, bitji, človekom in Bogom. Mu tudi smrt, kot tisti skrivnostni prag tubivajočnosti, ne pomeni več groze, ampak hrepenenje po dopolnitvi bivanja. Steguju bivati ne pomeni bivati za smrt, kar je nepresežna travma sodobne slovenske eksistencialistične misli in literature. Temeljno izkušnjo in s tem izpoved njegove poezije vidim v njegovi pesmi Rojstvo – rojstvo kot nenehno vstajanje v začetek, v možnost, v presežajočnost in v prihodnost. Rojstvo kot odrešitev in tesnoba, rojstvo za življenje in za smrt. Rojstvo kot svoje večno dopolnjujoče se nasprotje:

O, neizrekljivi vrec tesnobe,
o, rastoče oko brezbarvnega mraka,
o, brazgotinast obraz bežnih cvetov,
o, mlečne dojke nemega poželenja,
o, pesem krvava od vzdihov,
o, jutro rosno od hlepenja,
o, krhke sanje junijske noči v gnezdu lip,
o, nepredvidena razpoka v moji duši,
o, luč, ki prihaja iz pozabljenega dna,
o, glas brezmejnega molka.

(Rojstvo)

Ta nerazdružna, a tudi nezdružljiva razpetost bivanja, to rojevanje človeka iz možnosti danega v udejanjenost presežnosti se krotoviči skozi muko življenja kot eno samo pričakovanje dokončne uresničitve lastne biti. Pesem, ki morda najsilneje izraža bivanjsko stisko in odrešenost v naši moderni liriki, je pesem pričakovanja tega rojstva ČLOVEKA v presežnost vsebivanja.

PRIČAKOVATI

verovati

upati

ljubiti

ali samo pričakovati

presunjeni z želom dvoma

prikovani z obupom na molčanje v temi

verovati

da smo kar smo

upati

da nikoli ne pozabimo pozabljenega

ljubiti

kar smo že davno prekleli

s sovraštvom nerojenega

za vsem tem še

verovati

upati

ljubiti

kot sence bitij na peščenem bregu

mimo vsega tega še *pričakovati**prenikniti kot izgubljeni sok**v razsušeno zemljo**kot v spočetje.*

Ugašajoče sanje

Vili
Stegu

UMIRANJE

Padajo cvetovi s steklenih oči,
umira morje v dlaneh,
ugašajo glasovi boleče pesmi.